Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
23.9.2026
Asiatunnus LVV-U/128538/2026
Julkinen

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne/ennakkokutsunne 16.9.2026

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Valtakunnallinen työsuojeluviranomainen eli Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarvioehdotuksesta vuodelle 2027.

Valtion talousarvioehdotuksessa Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston toimintamenoihin esitetään 28 972 000 euron nettomäärärahaa. Määräraha on 510 000 euroa eli noin puoli miljoonaa euroa vuoden 2026 nettomäärärahaa pienempi, vaikka työsuojeluviranomaisen kulurakenne on kasvanut muun muassa palkkamenojen, tietojärjestelmäkustannusten ja yleisen kustannustason nousun myötä. Samalla työsuojeluviranomaisen tehtäviä ollaan merkittävästi laajentamassa ilman lisäresursointia.

Siirtyminen viidestä aluehallintovirastoihin sijoittuneesta työsuojelun vastuualueesta yhteen valtakunnalliseen työsuojeluosastoon on tuottanut synergiahyötyjä muun muassa esihenkilö- ja tukitoimintoresurssien osalta ja vapauttanut resurssia valvontatoimintaan. Vapautunut resurssi ei vastaa talousarvioesityksessä esitetyn määrärahasupistuksen suuruusluokkaa.

Ehdotettu aiempaa pienempi määräraha merkitsee, ettei työsuojeluviranomainen kykene hoitamaan tehtäviään nykyisessä laajuudessaan, vaan sen on sopeutettava toimintaansa käytettävissä oleviin resursseihin. Työsuojeluviranomaisen menoista yli 90 prosenttia muodostuu henkilöstökuluista tai henkilöstöön ja toimintaan sidoksissa olevista kustannuksista, kuten tarkastustoiminnan matkakuluista. Työsuojeluviranomaisella on tiettyjä lakisääteisiä tehtäviä, joihin leikkauksia ei voida kohdistaa, sekä julkisen hallinnon sääntelystä johtuvia rakenteellisia velvoitteita, joita ei myöskään ole mahdollista olennaisesti supistaa tai lakkauttaa. Käytännössä määrärahan vähentäminen kohdistuu siis henkilöstöresursseihin ja pakottaa työsuojeluviranomaisen vähentämään henkilöstöään, mikä tarkoittaa asiakkaille tarjottavan neuvonnan rajoittamista ja/tai viranomaisen oman analyysin perusteella toteuttaman riskiperusteisen valvonnan vähentämistä.

Työsuojeluviranomaisen neuvontapalveluiden kysyntä on valtava. Esimerkiksi vuonna 2025 saimme 25 409 asiakasyhteydenottoa, joiden perusteella teimme yli 2 000 tarkastusta. Verkkopalvelustamme neuvoja haki vuonna 2025 yli miljoona käyttäjää ja sivun katseluja oli lähes 1,9 miljoonaa. Kaiken kaikkiaan teimme hieman alle 20 000 tarkastusta ja tarkastimme yli 15 000 valvontakohdetta. Valvonnan tuloksena paljastui merkittävä määrä

työelämän laiminlyöntejä, joista monet saivat huomattavastikin julkisuutta. Monissa tapauksissa paljastimme merkittäviä epäkohtia niin yksityisellä kuin julkisella rahoituksella toteutetuissa hankkeissa. Vuonna 2025 valvonnan tuloksena tuomittiin maksettavaksi uhkasakkoja 501 570 euroa ja laiminlyöntimaksuja 777 490 euroa. Näiden lisäksi teimme poliisille 343 esitutkintailmoitusta, joista yhteisösakkojen ja syytetyille tuomittujen sakkojen muodossa kertyi merkittävää tuloa valtiolle. Esimerkiksi kuluvana vuonna 2026 tuomittuja yhteisö- ja päiväsakkoja on jo tuomittu maksettavaksi lähes 600 000 €.

Työsuojeluviranomainen on henkilöstöresursseiltaan kustannustehokas ja tuottava. Yksittäisen tarkastajahenkilötyövuoden palkkakustannus on noin 65 0000 €. Tällä resurssilla pystytään tuottamaan riippuen valvonnan sisällöstä noin 100 tarkastusta vuosittain. Valtion talousarvioesitykseen sisältyvä 510 000 euron nettomäärärahaleikkaus yhdistettynä työsuojeluviranomaiselle suunniteltuihin uusiin tehtäviin merkitsee käytännössä noin 10 henkilötyövuoden resurssivähennystä. Koska työsuojeluviranomaiselta edellytetään tulossopimuksessa asiakaskysyntään vastaamista täysimääräisesti, on henkilöstöresurssin vähennys käytännössä kohdistettava riskiperusteiseen valvontaan. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2027 työsuojeluviranomaisen toteuttamaan työelämän turvallisuuden, terveellisyyden ja reiluuden edistämiseen on käytettävissä noin tuhatta tarkastusta vastaavaa määrää pienempi resurssi. Tämä puolestaan merkitsee, että osa työperäisen hyväksikäytön tapauksista ja muista työelämän rikkomuksista jää havaitsematta ja valvomatta. Samalla vähenevät myös niihin liittyvät hallinnolliset seuraamukset, kuten laiminlyöntimaksut, sekä rikosseuraamuksista valtiolle kertyvät tulot.

Työterveyslaitos on arvioinut työtapaturmien ja työperäisten sairauksien kokonaiskustannusten olevan Suomessa noin 6 miljardia euroa vuodessa, josta valtiolle ja muulle julkiselle sektorille kohdistuva osuus on todennäköisesti useita miljardeja euroja. Työsuojeluvalvonnan supistaminen voi johtaa kustannusten kasvuun. Välittömien kustannusten lisäksi työsuojeluvalvonnalla on merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus. Työikäisen väestön supistuessa ja osaajapulan jatkuessa työssä olevien työkyvyn tukeminen on keskeinen edellytys julkisen talouden kestävyydelle ja yhteiskunnan toimintakyvylle. Työsuojeluvalvonta tukee tämän tavoitteen saavuttamista.

Työsuojeluviranomainen pystyy toteuttamaan määrärahan edellyttämät henkilöstön vähennykset niin sanotun luontaisen poistuman, kuten eläköitymisen ja muun henkilöstövaihtuvuuden, kautta. Käytännössä tämä kuitenkin tulee johtamaan tilanteeseen, jossa kriittistä osaamista puuttuu joko alueellisesti tai jopa kokonaan. Valvontamatkojen pidentyminen ja osaamisen keskittyminen entistä harvemmille henkilöille heikentävät valvonnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Määrärahan vähentämisen vaikutukset voivat siten muodostua välitöntä henkilöstöresurssien vähenemistä merkittävästi suuremmiksi.

Kokonaisuutena arvioiden Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto katsoo, että hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2027 heikentäisi merkittävästi työsuojeluviranomaisen toimintakykyä. Esitetty määrärahan vähennys aiheuttaisi todennäköisesti suuremmat tulonmenetykset ja yhteiskunnalliset kustannukset kuin sillä

Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
23.9.2026
LVV-U/128538/2026
Julkinen

tavoitellaan saavutettavan säästöjä. Työsuojeluviranomainen pitää esitettyä määrärahatasoa tehtäviensä asianmukaisen hoitamisen kannalta riittämättömänä ja valtiontalouden kokonaisedun näkökulmasta vahingollisena.

markku.rautio@lvv.fi
Allekirjoittaja
markku.rautio@lvv.fi
DN: cn=markku.rautio@lvv.fi
Päivämäärä: 2026.09.23
13:08:52 +03'00'

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Markku Rautio

Lupa- ja valvontaviraston, työsuojeluosasto

Lupa- ja valvontavirasto, työsuojeluosasto
Postiosoite: PL 30, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
tyosuojelu@lvv.fi | tyosuojelu.fi